

Referat af repræsentantskabsmøde 5. oktober 2018

Dagsorden

1. Velkomst og kort præsentationsrunde (Anne Holmen)
2. Arbejdsplan og budget for 2019 og orientering om udflytning af Sprognævnet til Bogense (Sabine Kirchmeier)
3. Spørgsmål og diskussion
4. Status på arbejdet i det sprogteknologiske udvalg (Sabine Kirchmeier)
5. Fagligt oplæg om arbejdet med klar kommunikation i nævnet og teksters tilgængelighed (Anne Kjærgaard)
6. Diskussion: Teksters tilgængelighed og klar kommunikation
Drøftelse i mindre grupper af hvordan man på de enkelte institutioner arbejder med klar kommunikation.

NB! Som forberedelse til dette punkt bedes repræsentantskabsmedlemmerne undersøge om der findes retningslinjer for kommunikation og teksters tilgængelighed i deres organisationer.
7. Tilbagemeldinger fra grupperne og diskussion
8. Afslutning

Deltagere

Fra repræsentantskabet: Jette Ammentorp, Anna-Lise Bjerager, Birgit Bruun, Dorthe Carlsen, Bodil Christensen, Stine Tolstrup Christensen, Dorthe Duncker, Inger Schoonderbeek Hansen, Lars Heltoft, Per Lindegaard Hjorth, Anne Holmen, Adam Hyllested, Henrik Jørgensen, Christina Furholm Kjærgaard, Lotte Klein, Torben Mundbjerg, Lars Busch Nielsen, Erling Nielsen, Sanni Nimb, Rikke Steenholt Olesen, Marion Pedersen, Sanne Petersen, Ulrik Gammelmark Poss,

Fra instituttet: Jørgen Nørby Jensen, Eva Skafte Jensen, Anita Ågerup Jervelund, Anne Kjærgaard, Sabine Kirchmeier, Ida Elisabeth Mørch, Jørgen Schack.

Afbud: Peter Adolphsen, Inger Bach, Lars Bennike, Mischa Sloth Carlsen, Amalie Foss, Joakim Garff, Morten Grønbæk, Tonny Skovgård Jensen, Pia Juul, Susanne Annikki Kristensen, Jens Erik Mogensen, Johanne Nørregård-Nielsen, Patrizia Paggio, Bettina Perregaard, Jens Refslund Poulsen,

Mads Poulsen, Louise Ardenfelt Ravnild, Jens Smærup Sørensen, Casper Strand, Hanne Erdman Thomsen.

1. Velkomst og kort præsentationsrunde (Anne Holmen).

Anne Holmen bød velkommen til repræsentantskabet, og der var en kort præsentationsrunde.

2. Arbejdsplan og budget for 2019 og orientering om udflytning af Sprognævnet til Bogense (Sabine Kirchmeier)

Sabine Kirchmeier orienterede om nævnets økonomi og flytning til Bogense. Til trods for de årlige omprioriteringsbidrag er nævnets økonomi god, hvilket bl.a. skyldes den ekstra bevilling som nævnet har fået i forbindelse med det sprogteknologiske arbejde og muligheden for at nævnet kan disponere over huslejekforskellen mellem Frederiksberg og Bogense.

Der arbejdes nu med at forberede de tekniske forudsætninger for flytningen. Det kræver installation af en ny XML-database til håndtering af nævnets samlinger, installation af faciliteter til videomøder og -konferencer samt indskanning af centrale opslagsværker i nævnets bibliotek til brug for medarbejdere der arbejder hjemmefra.

Der arbejdes endvidere på at etablere samarbejdsrelationer med Syddansk Universitet med henblik på forskningsprojekter og rekruttering af medarbejdere, samt med at finde holdbare løsninger på de administrative opgaver. Bl.a. forhandles der pt. med Syddansk Musikkonservatorium i Odense om at de fremover overtager visse regnskabs-, personale- og budgetopgaver via deres noget større administrative afdeling.

Fem medarbejdere, herunder direktøren, har valgt ikke at fortsætte i nævnet efter flytningen til Bogense 1.4.2019, og de er derfor blevet opsagt med virkning fra udgangen af marts 2019. I tiden frem til flytningen vil arbejdet i nævnet hovedsagelig dreje sig om at overdrage opgaver, rekruttere nye medarbejdere og indføre de digitale ændringer som er nødvendige for at nævnet kan fungere i Bogense. Kulturministeriet har meddelt at stillingen som direktør for Sprognævnet vil blive opslået snarest.

3. Spørgsmål og diskussion

Sabine Kirchmeier blev af repræsentantskabet takket for sit gode arbejde i nævnet siden sin ansættelse i 2006, og der blev udtrykt tilfredshed med at mange medarbejdere vil fortsætte arbejdet i nævnet i Bogense, selvom der også er en del medarbejdere der beklageligvis holder op. Der blev stillet et spørgsmål om evt. fordele ved at flytte nævnet til Bogense, og Sabine Kirchmeier svarede at der måske var mulighed for at starte et nyt samarbejde med sprogforskerne på Institut for Sprog og Kommunikation på Syddansk Universitet i Odense, som nævnet netop havde holdt møde med for at udveksle viden om de igangværende forskningsprojekter. Hun nævnte også at huslejen var billigere i Bogense end i København, og at nævnet havde fået mulighed for at disponere over differencen hvilket giver et bedre økonomisk råderum.

4. Status på arbejdet i det sprogteknologiske udvalg (Sabine Kirchmeier)

Sabine Kirchmeier gjorde rede for det sprogteknologiske udvalgs kommissorium og sammensætning og henviste repræsentantskabsmedlemmerne til at følge med på bloggen www.sprogteknologisk2018.dk. Udvalgets overordnede formål er at udrede perspektiver og udfordringer for sprogteknologi i en dansk kontekst, at komme med forslag til hvordan Danmark bedst sikrer brugen af dansk og andre sprog i digitale tjenester, og at afklare behovet og perspektiverne for en national termbank. Udvalget kortlægger behovet for dansk sprogteknologi i fire workshops med hhv. brugere, udbydere, udviklere samt forskere og undervisere. Derudover arrangeres to workshops om automatisk oversættelse og terminologi. Arbejdet skal afsluttes med en rapport med anbefalinger til kulturministeren og med en afsluttende konference i 2019.

5. Fagligt oplæg om arbejdet med klar kommunikation i nævnet og teksters tilgængelighed (Anne Kjærgaard)

Anne Kjærgaard gav først et overblik over traditionen for at kritisere og forske i ”(skrift)sprog fra det offentlige” begyndende med Vejledning om sproget i love og andre retsfor skrifter (1969). Senere eksempler på tekster om klar kommunikation er Pia Jarvad og Jørgen Schack: Håndbog i klarsprog (2008) og Anne Kjærgaards ph.d.-afhandling: Sådan skriver vi – eller gør vi? (2010).

Kritik af myndighedssproget kan tage udgangspunkt i egentlig tekstkritik, hvor klar kommunikation kan opnås gennem sproglig rådgivning (jf. Erik Hansen: Ping- og pampersprog), eller der kan tages udgangspunkt i de skrivende organisationer, hvor sprogkulturen i organisationen er under behandling i arbejdet med klar kommunikation. Sidst, men ikke mindst, kan der være fokus på modtagernes opfattelse og forståelse af teksten og deres reaktioner i denne sammenhæng.

Anne Kjærgaard gav dernæst en introduktion til to forskningsprojekter om tekstlæsere og ”rudekuverts kommunikation” (som i dag er ”alt det der kommer i e-boks”). Det ene projekt var en spørgeskemaundersøgelse af SKAT’s breve, hvor 700 deltagere har svaret på spørgsmål om forskellige versioner af et varslingsbrev. Det andet projekt var en såkaldt tænke højt-undersøgelse med fokus på læseroplevelsen af to forskellige versioner af et brev om sygedagpenge.

Konklusionen er at omskrivninger virker, men den gode tekst kan ikke sættes på formel. De traditionelle råd som fx at sørge for lavt lixtal og at undgå s-passiver er ingen garanti for gode tekster, for kommunikationssituationer er meget forskellige, og den gode tekst passer til situationen.

Sprognævnet har flere igangværende aktiviteter på området indenfor klar kommunikation, bl.a. konsulentopgaver, foredrag og kurser, jævnlige klarsprogs konferencer og uddeling af sprogpriis til klare tekster. Derudover har Sprognævnet et punkt på [dsn.dk \(https://dsn.dk/vi-arbejder-ogsamed/klar-kommunikation/forside\)](https://dsn.dk/vi-arbejder-ogsamed/klar-kommunikation/forside), hvor man kan få råd og inspiration til at iværksætte et sprogprojekt, dvs. et projekt der skal få medarbejderne i en organisation til at skrive anderledes og mere hensigtsmæssigt. Der er 4 grundlæggende råd til vellykket sprogarbejde:

1. Analyser organisationen
2. Analyser teksterne

3. Skab værktøjer til bedre sprog og tekster
4. Følg op.

6. Diskussion: Teksters tilgængelighed og klar kommunikation

Følgende spørgsmål blev drøftet i mindre grupper:

- Hvordan arbejder I med klart sprog og klar kommunikation i de organisationer I repræsenterer?
- Hvordan kan vi udvikle vores aktiviteter indenfor området på en måde som I (eller andre!) kan have glæde af?

7. Tilbagemeldinger fra grupperne og diskussion

I forbindelse med det første spørgsmål fremgik det bl.a. at:

- 2 repræsentantskabsmedlemmer har en egentlig sprogpolitik i deres organisationer
- ca. 10 repræsentantskabsmedlemmer har korrekturlæsere eller en særlig korrekturprocedure
- der ligger vejledninger i at skrive gode tekster på KU's hjemmeside, men man skal lede efter dem
- det på fx Aarhus Universitet oftere er spørgsmålet om engelsk eller dansk i fx nyhedsbreve der diskuteres, end klart sprog
- borger.dk har en smileyordning kombineret med et kommentarfelt så brugerne kan melde tilbage om teksten var klar og forståelig
- man på professionshøjskoler og universiteter går ud fra at folk kan formulere sig klart og korrekt på skrift.

I forbindelse med det andet spørgsmål blev det foreslået at nævnet:

- udarbejder et rammepapir for en sprogpolitik, som organisationer kan arbejde videre med
- viser fx 10 eksempler på gode tekster på dsn.dk eller laver øvelser i klar kommunikation svarende til fx kommaøvelserne
- udarbejder interaktivt materiale om klar kommunikation rettet mod organisationer (ikke til enkeltpersoner), fx en video med de 4 grundlæggende råd (se pkt. 5) præsenteret af en kendt person, fx Thomas Skov som har præsenteret grammatikregler på sproget.dk, som oplæg til diskussion i en virksomhed
- anvender LinkedIn til at kommunikere med borgerne om hvordan man kommunikerer klart, og hvordan en sprogpolitik udarbejdes.

Det blev nævnt at breve fra Skattestyrelsen (tidligere: SKAT) til arbejdsgivere kan være meget vanskelige at forstå, og at det ville være nyttigt at undersøge sådanne breve nærmere med henblik på klar kommunikation.

Det blev endvidere nævnt at der efterhånden ligger så meget information på nettet og på de sociale medier at det kan være svært at få opmærksomhed. Der er nærmest tale om et overload af

Repræsentantskabet

AÅJ/SK 22-03-2019

information. Mange meddeler sig og ingen lytter. Derfor er det vigtigt at have en klar strategi og en prioritering af kommunikationskanaler.

8. Afslutning.

Næste repræsentantskabsmøde bliver i slutningen af februar. Anne Holmen takkede for et godt møde.